

Status over skovbrugets betydning i samfundsøkonomisk henseende

Af professor, dr.agric. Jens Risvand, Skovbruksinstituttet, Landbohøjskolen.

1. Indledning.

Fra en økonomisk synsvinkel kan skovenes samfundsøkonomiske betydning siges at ligge på tre hovedområder: produktion, rekreation og miljø. Der er ikke i Danmark opstillet en samlet skovpolitik, hvor skovenes funktioner vurderes hver for sig og vægtes mod hinanden. Formålet med dette indlæg er at fremdrage nogle af de forhold, der er af betydning, når skovenes udnyttelse skal vurderes i et samfundsøkonomisk perspektiv!).

Først præsenteres en oversigtsmodel for skovsektoren, hvor skovbruget og den træbaserede industri indgår som de centrale delkomponenter. Hovedpointet ved en mere tilbunds gående analyse er nemlig, at skovbrugserhvervet ses sammen med den tilknyttede industri og som en del af hele samfundsøkonomien. Derved kan råtræet følges gennem forskellige produktionsfaser frem til færdigt produkt, og grundlaget for helhedsbetragtninger er til stede.

Videre redegøres der for forsyningssituationen med træ i Danmark, såvel med hensyn til forbrugte mængder som værdimæssigt. Hovedvægten er lagt på at belyse de økonomiske virkninger af aktiviteten i skovsektoren, både absolut og relativt, oftest med industrien i alt som sammenligningsgrundlag. Dernæst følger de kvalitative vurderinger. Endvidere foretages økonomiske vurderinger af skovenes udnyttelse til rekreative formål, og miljømæssige aspekter og skovenes flersidige udnyttelse omtales.

2. Model for skovsektoren.

Skovsektoren omfatter skovbruget og den træbaserede industri. Industrisiden kendetegnes ved, at træ direkte eller i forædlet tilstand udgør en dominerende andel af materialeforbruget. Det fælles karakteristikum for de brancher, som træindustrien består af, er, at de bearbejder råtræ eller videreforedler råtræprodukter, og at dette er den væsentligste arbejdsoperation i produktionsprocessen.

I figur 1 er vist en forenklet model for skovsektoren, hvor skovbruget og den primære og den sekundære træindustri udgør de centrale komponenter. Den primære træindustri er, som modellen viser, direkte bruger af råtræ fra skovene. I den sekundære træindustri udgør træ i mere eller mindre bearbejdet form størstedelen af materialeforbruget. Udgangspunktet for modellens struktur og afgrænsning er leverancer af træ og træprodukter. Helhedsaspektet er varetaget ved muligheder for leverancer til og fra udlandet, andre indenlandske erhverv og husholdninger.

Danmarks forsyning med træ.

Danmark er et skovfattigt land. Skovene dækker ca. 11 pct. af det samlede landareal, mens gennemsnittet for EF-landene er 21 pct. Udviklingen i Danmarks forsyning med træ i perioden 1970-1980 er illustreret i figur 2. Totalforbruget lå på nogenlunde samme niveau først og sidst i 70'erne, i alt 7,3 mill. m³ råtræækvivalenter pr. år, svarende til ca. 1,4 m³ pr. indbygger. Den årlige indenlandske hugst var 2 mill. m³, hvilket svarer til en gennemsnitlig indenlandsk dækning af forbruget på 27 pct.

Værdimæssigt er situationen anderledes. Dette hænger sammen med en højere forædlingsgrad i eksporten end i importen. Gennem 1970'erne var den indenlandske dækning på værdibasis 75 pct.²⁾ De store ændringer skete ved indgangen til 1980'erne. Af tabel 1 fremgår, at der i 1981 var omtrent balance mellem import- og eksportværdierne. Tallene for 1982 og 1983 viser samme tendens. Forbedringen fra 1978 til 1981 kan forklares ved en